

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Diumenge 21 de Febrer de 1897

Núm. 3.199

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. P.as. 1/4
6 provincies trimestre. P.as. 3/4
Extranjer y Ultramar. P.as. 1/2
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 7.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

CENTRO VITICOLA DEL VALLÈS

GRANS CRIADERS DE CEPES AMERICANS

E HISPANO-AMERICANS

EN

Montmeló, Parets, Montornès y Moncada

25 hectàreas de Plantacions

VIUDA Y NEBOT DE ANTON DELMAS

Propietaris viticultors, proveïdors dels principals Centres, comarcas agrícoles, vivers oficials y particulars del Extranjer, Península y Balears, premials ab gran diploma de mèrit en lo Concurs viti-vinicola de Badalona de 1892. Representació en totes las provincies d'Espanya.

Demànis lo Catàlech General núm. 9 de 1896-1897.

Empelts.—Barbats.—Estacas.—Seleccions perfectas.—Autenticitat garantidas.—Pera telegramas: ANTON DELMAS, Barcelona

V. Y NEBOT DE ANTON DELMAS

DIRECCIÓ GENERAL

Ponent, 61, Barcelona

SUB DIRECCIÓ

Mar, 46, Valencia

REPRESENTANT EN LA PROVINCIA DE TARRAGONA

Pere Fàbregas, carrer S. Joan, 28 primer.—Reus.

GUANOS PERA TOTS LOS CULTIUS

GUANO DELMAS CONCENTRAT

FABRICA A BARCELONA Y VALENCIA

Nostres GUANOS han-obtingut, y obtenen cada dia més, un èxit extraordinari en las regions de major importancia agrícola. Contenen tots los elements essencials que las plantas necessitan y en la forma més convenient pera sa assimilació, enrobustint poderosament las plantas, donánlosi una gran resistencia sobre las enfermetats que pesan sobre ellas, augmentant lo rendiment d'un modo sorprendent.

Classificació del guano DELMAS

«Guano Delmas».—Arrós.—Adob complet é intensiu, especial pera 'l cultiu del arrós.
«Guano Delmas».—Cereals.—Adob complet é intensiu pera 'l cultiu de Cereals, Patatas, Hortalissas, Aulafs, etc.
«Guano Delmas».—Vinyas.—Taronjers.—Especial pera 'l cultiu de las vinyas, taronjers y de tots los arbres.

Garantisem la composició de nostres Guanos sobre factura.

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.

OPERA tots

LOS DIUMENGES.

Passaig de Mata, 12,

REUS

Dias de despalg tots los festius.

SECCIÓ DOCTRINAL

Angel Guimerá

Cuydados de familia y la premura del temps me privan del pler de correspondre degudament a la deferencia ab que m' convida Lo SOMATEN, a celebrar desde sas columnas la vinguda a Reus de nostre més gran patrici y escriptor Angel Guimerá, ab motiu del estreno en aquest teatre de son últim drama «Terra baixa». Obligat aixís y tot per ma antiga amistat y admiració constant vers aquell poeta y mestre, y per l'atenció d'aquest il·lustrat diari, allà van, a falta d'altra cosa, sine mellor més noya, y en penyora d'una bona voluntat, algunas ratllas transcritas y traduhidas d'un article que en lo número de *El Resumen*, del 20 de Novèmbre de 1897, escrigué per via de presentació d'en Guimerá als llegidors del periódich madrileny, ab ocasió del estreno a la Cort de «Mar y Cel»:

«L'obra de Guimerá va a representarse a l'«Español», clàssica escena de nostre art dramàtic, hont desde fa algun temps arriyan en bonhora y en fraternal visita, revestidas de la incomparable llengua de Cervantes, las obras dels catalans que 'u bé de las lletas no han volgut renunciar a la llengua materna, verb natural y unich de la seva inspiració y de la concepció estètica. Perque digan lo que vulgan, sino hi ha exemple a l'història de que cap poble hagi mudat per una altra sa llengua propia, y si sols, de que, influhida per estranyes elements, se transformi la parla a volta de centurias, com será possible una eytal suplantació

avuy, que fins a eixas mateixas transformacions fonètrias y morfológicas s'oposa la major cultura que significa un predomini del element erudit y conservador de tota llengua literaria?

Més deixem de banda aquesta digressió en la que he volgut apuntar un dels arguments en que s'apoya lo renaixement de las llenguas y literas nacionals. Ricas, Deya que en bonhora venian a pendre carta de naturalesa al teatre «Espanyol» los dramas catalans.

Precis es confessar que fins are los que han obtingut lo dret de ciutadania han lograt poca fortuna.

Per atenció sens dupte a cortesia, alguns crítics atribuhiren lo fracàs d'una tragedia a son anacronisme... Bon xich hi influhixen, sens dubte, en l'art, las circunstancias de lloch y temps, pero lo essencial d'ell, la concepció estètica, habilment realisada, s'imposa sempre y a tot arreu.

La tragedia no ha mort que ha de morir! Viurá tant com las desdixas humanas, las passions que las mouhen y las catástrofes en que paran.

Lo que ja no existeix es la civilizació clàssica y pagana que las tancá en lo motllo de la *máquina* o *maravellós*, dels *coros* y de l'*exametre*; ni lo romanticisme pur que las transporta a mons ideals.

Si en aquesta época de transició y dupte no trovan nostres poetas modo de dar a la tragedia nova embranzida ¿Vol aixó dir que s'ha de dar aquest genre al oblit?

Aquí s'escau la pregunta de Figaro: «¿no s'escriu perque no s'allegeix o no s'allegeix perque no s'escriu?»

Avuy per avuy, existeix positivament en la literatura catalana una escola trágica. No'ns fiquem a analizar lo fet, pero lo fet es, que 'l públich acut al teatre y s'mostra afecte a las sublimitats trágicas. Dos dramaturchs, entre altres, simbolisan l'escola en cuestió. Romàntichs abdós, s'inclina l'un del cantó del clacissisme; l'altre cada dia sembla abandonar-se mes a las modernas corrents.

La tragedia de Balaguer resulta ja massa històrica y erudita. Guimerá en cambi es avuy la massa popular de la tragedia.

¿Senyala per ventura l'aparició d'alguna nova escola?

Certament que no.

Clàssich en las formas, per son llenguatge esculptural y plástich y lo uniforme de la versificació (endecasílab lliure), es en cambi, romàntich en lo fondo a la manera de Calderón y Skakspeare. Com ells romp las vellas tradicions abordant lliure y valentment la sublimitat de la concepció trágica; y més cuida en lo vers, de l'espressió que de la paraula, més en l'acció,

de las passions y caràcters que de las parts; més en l'argument, de l'idea que de la *maquina*.

Sa semblansa es major ab lo trágich inglés que ab l'autor de *El mayor monstruo, los celos*. Te d'aquell quelcom del escepticisme y Hiure pensament y molt del reileu aspre y dur dels caràcters.

En Guimerá es además un trágich modernisat; s'observa en sas obras eix esperit sintètic y compact que caracteriza ensemps nostra edat y nostras lletas; sos personatjes, y encor mellor, sos protagonistas, no son com en los poetas romàntichs puras abstraccions personificadas, verossímils no més en quant la torsa creadora del geni logra imposarse sugestivament al espectador. En los dramas del poeta catalá los caràcters son singulars per lo complicats y més que idealment veritables, humanament reals. En aixó precisament se funda lo secret de sa popularitat...

Además de trágich es en Guimerá un dels primers lírichs catalans, distingit periodista y ultimament s'ha revelat com autor cómic de válua en «La sala d'espera», comedieta en la que, no se sab si admirar més l'ingeni de l'acció, ó l'garbo y naturalitat del diàlech.

Ara bé, figureuvos tots eixos talents units a una rara y singular modestia y tindreu la *vera* *esfigie* de nostre poeta.

Si acudiu al estreno d'una de sas obras, lo trobareu distretament perdut y confós entre la gentada que en ocasions semblants se barreja en los escenaris; segurament lo pendreu per un trameista. Si'l busqueu en *La Renaixensa* creureu quan més que parlu ab lo regent de l'imprenta.

FRANCISCO X. GARRIGA.

En Guimerá

A mitj demati, a l'hora qu'encara dormen tots los que a Madrid vesteixen de senyot, passava en Guimerá per la *Carrera de San Jerónimo*, tot mudat, sombrero de copa y gran sobre-todo. «En Guimerá! En Guimerá a Madrid? Uns catalans que'l vegerem passar ferem de sopte aquestas exclamacions y aquesta pregunta; y al fixarnos ab los que l'acompanyavan, entre'ls que hi havia l'Echegaray, recordarem desseguida, que aquells dias devia estrenarse en un dels teatres de la Cort, un drama seu: aquest drama era «Terra-baixa».

Y éll, en Guimerá, anava esplicant cosas als altres, tots mes baixos que éll y tot scotzat perque l'hi arribavan a las espallas, ab aquella manera d'enrahonar tan calmós y tan clar, com si volgués ficar las ideas al cap dels altres a cops de mall. Y alashoras la seva figura y l'seu enrahonar me recordaren altres moments

de la seva vida y ab aquesta velocitat boja de la imagnació que salta d'una escena á altre escena y d'un temps á altre temps y que reconstrueix un episodi ab tots los detalls, vegí en las nostras assambleas catalanistas aquella figura, que, tota fixada al text del seu discurs, semblava que fes sortir los conceptes com un raig de ferro líquit y roig del forn, quedant gravats, feta la sensació, á la inteligencia y al cor dels oyents.

Y recordava ensemps aquelles sevas frases y aquell seu pensar y sentir tan catalá, tan fervorosament regionalista, tan valent sostenidor de la regeneració de la nostra nacionalitat Pátria.

Passá en Guimerá; se representá 'l seu drama, primer en castellá, abans que en catalá; y aquella fou la tercera obra que s'estrená á Madrid, aplaudida com totes y éll festejat, estimat y volgut de tots aquells que han lograt allí conèixer. Pero moltes vegades m'ha vingut present aquella vista d'en Guimerá á Madrid y moltes vegades he reflexionat respecte de lo que vol dir y lo que representa lo triomf dels seus dramas en lo teatre de Madrid. M'ha semblat veure com un símbol, com un estel d'esperansa pera 'l nostre art, pera la nostra vida intelectual y pera 'l nostre renaixement, aquesta conquista—sense paradoxa—del Madrid intelectual feta per en Guimerá, sens desdirse, sense abdicar y sense atenuar cap de sas ideas regionalistas.

Per de prompte, aquestos escrits d'en Guimerá volen dir, per ser d'en Guimerá regionalista, que per demunt de totes las opinions y de totes las passions y miserias, lo genit s'imposa y domina: volen dir, que 'l teatre d'en Guimerá refrescá ab un cop de vent seré aquell teatre, que s'havia estacionat en lo romanticisme, portanti quelcom de la individualitat característica de la nostra rassa y quelcom de moderna, de las realitats de la vida, dels problemas actuals, de las discussions ardents d'aquest temps.

Y vol dir també, que á poch á poch, pero ab pas segur, se modifica 'l concepte que respecte del moviment literari y artístich catalá se tenia entre la gent intel·ligent de Madrid y que aquest concepte s'va generalisant entre la demés gent que abans hi era refrecataria.

Y vol dir aixó, que la idea regionalista ja no es tan ferestega perque s'hi mostrin intranzigents y neguin 'l aigua y 'l foc als seus defensors y hi hagi sino un regoneixement de beligerancia, cuan menos una atenció.

No hi ha pas dubte, que si un dia 'l art dramátich s'ha sabut allí imposar y si un altre els nostres artistes—com se vol fer—donan potent mostra de lo que son y rennis tots en torta representació; y 'ls nostres industrials atrauen aquí lo mercat d'Espanya y en totes las manifestacions de la inteligencia y de la producció se presentem potents y dominadors, lo desajustament de manifest que necessitem, imprimir activitat, conservar sólidament y defensar per tots los medis la manera de ser, y la manera d'existir del nostre poble, sense influencias forasteras y sense implantacions de lleys artificials y contrarias á la constitució del nostre caràcter. Que aquest sentiment s'infiltri entre la gent pensadora de la Cort y que 'ls d'aquí seguim en la defensa de las nostras ideas regionalistas y lo que tal vegada ha sigut una fantasia y un somni de la imagnació, se podrà convertir en una realitat próxima.

D'una manera com d'una altra benvingut sigui lo poeta eminent y 'l patrici insigne, ab tota sa voluntat y son poder, treballa per lo triomf del regionalisme y per l'engrandiment del nom Catalá.

A. P.

Ecós del teatre

Si algún docte haguéssim pogut abrigar sobre la moralitat de «Terra Baixa», s'hagués dissipat al entrar en lo teatre; about vejerem reunidas á moltes personas que per son caràcter y representació constituïxen una garantia de rectitut y de serietat.

«Terra baixa» es una obra èltament moralisadora, no solament per son argument, sino per la forma de desenrotlló y per las consecuencias que s'adivinan á través de son desenllás.

La moralitat d'una obra deu midarse per lo fi que 's persegueix en la mateixa; y ningú pot dubtar de que 's proposa evitar una mala acció qui presenta al públich los danys, perjudicis y remordiments causats per aquesta. Guimerá cumplex aquest propòsit en la forma que éll sab ferho, y fa desfilar pera aixó devant lo públich una sèrie de tipus arrancats de la realitat pera tancarlos en l'escenari d'un teatre.

Y si apareix un tipo d'aspiracions tan carnals y

tan mundanas com Sebastiá, hi ha altre personatge tan simpátich com Menelich, lo pastor, de qual exemplar se troba multitud de reproduccions en la alta montanya de Catalunya. Lo vell Tomás, es altre tipo que encanta per la rudesia del llenguatge y per la bondat de sos sentiments. Lo capellá católich mes auster y mes virtuos no apostrofaria millor y mes acerbament la murmuració, ni acertaria á ferho ab mes oportunitat y fortuna que la conseguida per Guimerá al posar en boca d'aquell vell un cuento de caràcter religiós pera evitar las impertinencias de la curiositat femenina.

L'home, que com Menelich te la costum de resar al ficarse al llit y viu felis en mitj de sa pobresa, mostrant-se honrat ab la confiansa de son amo y obedient á sas indicacions, es un católich fervent, á qui la mateixa iglesia no tindria inconvenient en recomanar com model, y si aqueix home mata, com Menelich al final de la obra, no per aixó pert son caràcter, sino que deu tenirse en compte que sa acció es purament accidental y que d'ella 's val la justicia divina pera castigar al culpable que l'ha ofés y provocat reiteradament, abusant de la debilitat y retant y desafiant á cada pas á la virtut.

Marta es la exposició dels remordiments causats per la falta propia, y la Iglesia mateixa apela á exemples molt semblants pera inspirar horror al vici y amor á la virtut.

Lo fi trágich de Sebastiá, que mora en mans de Menelich, ja hem dit lo que significava moralment considerat, y ab aixó queda demostrada la moralitat de la obra.

Si algú nos objecta que lo pecaminós d'aquesta es la presentació d'un amor il·licit, contestarem que d'ell se fa una referencia tan discreta que no pot ferir lo pudor més susceptible, y además precisa tenir en compte que no poden fer ressaltar las consecuencias d'una acció perversa, sens pressuposar sa existencia.

Per lo que 's refereix al valor literari de la obra, basta dir que en nostre concepte es la millor de totes las que ha escrit 'l insigne dramaturch D. Angel Guimerá.

(Del Diario del Comercio de Tarragona.)

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del día 20 de Febrer de 1896

FACILITADAS PER D. RAMÓN GISPERT

Table with meteorological data including barometer, temperature, wind, and precipitation for the date of February 20, 1896.

Ab motiu del estreno de «Terra baixa», de nostre bon amic en Guimerá, tentam acordat publicar extraordinari 'l present número; pero á causa de no haver rebut fins á l'hora d'entrar nostre número en máquina, clitzés y treballs literaris que en ell haviam d'insertar, nos hem vist obligats á ferlos sortir en la forma ordinaria, mo sens publicar, per aixó, los notables articles de nostres també estimats amichs, lo sabi catedrátich d'aquest Institut, D. Francisco X. Garriga, y 'l qui ab las inicials A. P. mes d'una vegada ha honrat ab sos escrits las planas de nostre diari.

Degudament invitats ahir assistirem á la sessió preparatoria pera la Assamblea Republicana que ha de tenir lloch avuy en lo «Centro Republicano Democrático Autonomista».

Dit acte resultá molt important puig 'l espanyós saló se trobava ple de gom á gom de delegats que ostentavan la representació de la major part de Comités republicans de Catalunya y 'ls que no n'hi tenían o feren per medi d'edicions ab carta ó telégrama, d'entre 'ls quals publicuem lo següent pera que 's vegi la importancia que podria tenir la present Assamblea, si 'ls republicans tots pensessin ans com á catalans.

«Director Periódico «La Autonomía», Reus.—«Barcelona 20, 10:20 n.—Reunidos socios Centro Federal Barcelona saludan republicanos catalanes reunidos en Reus y esperan que la nota característica de la Asamblea sea la Autonomía de Cataluña.—Presidente: Prats.—Secretario, Aibas.

Se nombraren en aquesta reunió totes las comisiones.

Com no disposém d'espay pera enterarne al lector de totes, únicament citarém los individuos que componen la de Discussió que son los següents: Guasch, Sol y Ortega, Corominas, Salas Auton, Odon de Buen, Palau Generes, Blay y Mas, Guansé, Gene y Massanet.

La funció d'ahir atragué al Teatre Fortuny una escullida y numerosa concurrencia.

Lo drama catalá representat, «Oljer», ja molt conegut, fou vist ab agrado, essent molt aplaudits la senyora Parreño y 'l Sr. Bonaplata.

La pessa «Palos y á casa» sigué molt celebrada y proporcioná un rato d'esbarjar al públich.

Avuy lo teatre promet veures plé de gom á gom ab motiu de representarse «Terra baixa», la preciosa producció d'en Guimerá.

En los salons de las societats de recreo «El Olimpo», «El Alba» y «Juventud Reusense» aquesta nit hi tindrán lloch balls de disfresses los quals prometen veures bastant animats.

Pera dits balls las Juntas directivas de las dos primeras societats nos han enviat invitacions de senyora.

La llorejada Banda Municipal, avuy de dos cuarts de dotze del mitj dia á dos cuarts de dugas de la tarde, donará un concert públich en lo Passeig de Mata.

Ab motiu dels aconteixements de Creta, 'ls periódichs madirlenys senten molt que 'ls gobèrns de Madrid no puguin fressejar també intervinent en aquestas complicadas cuestiones d'Orient, en que apareixen en joch las influencias de totes las grans sentencias d'Europa.

Hi ha en aquest anyorament y en aquestas indicacions pera que Espanya pugui ferse veure una mica molt del desitj de las empresas periodísticas de trobar quelcom que dongui interés á las columnas dels periódichs que viuen de la pública tafanería, pero hi contribuïx no poch lo caràcter de molta gent que distraita ab aquestas cosas mes que en aconteixements de superior importancia pera la cultura del país. Entre la gent que 'ns goberna, no limitantnos pas á un partit, com pot suposarse, s'anyora més la poca intervenció d'Espanya en aconteixements d'aquesta mena, que sols li interessan d'una manera indirecta, que no pas un mal paper fet per lo nostre país en qualsevol dels grans concursos del treball y de la inteligencia. Que en la escala general de la civilisació ocupi Espanya un lloch inferior, los dol menos que no pas lo convenciment de la impotencia nacional que suposa l'allunyament d'Espanya del concert de las grans nacions.

Tot aixó estaria molt bé, puig al cap y al fi cada poble 's pren las cosas segons sa determinada manera de sentir las, si 's pensés en las causas de que un país que fou un dia tan influyent y que podia haver conservat un lloch tant preeminent en lo Mediterrani, á quins païssos tanta atenció prestaren los Reys de la casa catalana, hagi decaygut fins á aquest punt y no tingui cap influencia ni li donguin sisquera veu en cuestiones tant trascendentals com la d'Orient. Pero en aixó no hi pensa ningú: tot es de queixarse de la situació d'Espanya, casi com si 's degues á ingrátitut de las grans potencias. Alguns periódichs per tot remey demanan que s'envihi un barco de guerra á las ayguas de Creta, com si aquest sol fet millorés la situació, y en cambi ningú vol pensar en las rahons verdaderas de la decadencia d'Espanya, consecuencia irremediable de tants erros, producte necessari de la mala política seguida per los que no han sapigut aprofitar un poder inmens deixat á la seva mà.

Un carboner que en lo terme de Riudarenas (Girona) se trobava arrencant las arrels d'un arbre que acabava d'enderrocar, trobá una caixa de zinc que contenia una custodia, tres patenas, una creu de plata, varias monedas d'or y un russinyol.

Dits objectes, al semblar procedents d'un robo, presentan senyals d'haver sigut enterrats fa ja molts anys.

Als excedents de cupo que reuneixin las condiciones prescritas per la vigent ley de reclutament, se 'ls ha autorisat pera que puguin casarse.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja la cantitat de 1052'16 pessetas.

Esorriuen de Bruselas á un colega de Barcelona: «La decisió del Senat belga establint que las lleys continuarán essent votadas en llengua francesa, ab ex-

clusió del idioma flamench, ha produhit, com era de temer, violentas protestas en los districtes de Flan- y especialment á Amberes, donant lo respecte als drets de la *Moderneal* (llengua materna) s'ha posat á la altura de dogma. S'han celebrat algunes reunions en las que s'ha aplicat l'epiteto de «traydors» als tretze senadors flamencs que votaren la esmena de M. Lejeune, la qual manté á la llengua francesa en possessió d'una supremacia sancionada per l'ús.

Hi ha més encare. Alguns oradors patriotas declararen que las provincias flamencas se separarian del país walón si s'persistia en imposarlos lleys redactadas en una llengua diferente de la seva.

Aquesta qüestió será presentada de nou devant de la Cambra dels representants, á la qual lo Senat ha remés lo projecte modificat per ell. Una comissió parlamentaria s'ha dedicada al examen del mateix, ab l'objecte de trobar una solució que pugui satisfer als flamencs, sens disgustar als walons.

Se diu que el govern está molt preocupat ab motiu d'aquesta situació. En lo fons es favorable á las reclamacions dels flamencs; pero tem, ab fonament, que occurri un conflicte en las dues Cambras.

Judicis orals del mes de Febrer de 1897

SALA SEGONA

Dia 22.—Jutjat de Tarragona.—Delictes per lesions, procesat; Agustí Bori y altres; ponent, Martín; lletrat, Castellarnau; procurador, Planas.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 19 de Febrer de 1897

Naciments

Joseph Segarra Matas, de Jaume y Adelaida.— Antonia Aulés Aguadé, de Mateo y María.

Matrimonis

Cap.

Detuncions

Salvador Navarro Solves, 8 anys, S. Vicents, 25.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d'ahir

Classe	Nº	Kilos.	Grams	Satisfet Pts.	Cts.
Bous	1	158	400	31	68
Badellas	3	450	600	90	12
Bens	70	938	600	187	72
Cabrits	3	9		1	80
Tocinos	17	1139		250	58
				561	90
Desputllas de bestiar de llana y pel				27	88
Total adeudo				589	78

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'avy.—Sant Félix.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy á las 8 del matí tindrà lloch la Comunió general per las filles de María Inmaculada y desseguit la visita á la Verge.

Sant de demá.—Santa Margaride.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 19

De Cartagena en 2 dias, vapor «Imperial» de 562 toneladas, ab tránzit, consignat á Ferrer y Mary.

De Ibiza en 4 dias b. «San Joaquin» de 40 toneladas consignat á Ferrer y Mary.

De Castellana en 57 dias, corb. italiana «Giannina» de 614 toneladas, ab lastre, consignat á Emili Borrás.

Despatadas

Pera Port-Vendres, b. g. «Louise», ab 170 bocoyos de vi.

Pera Barcelona vapor «Aliança», ab tránzit.

Pera Cullera, llaut «Josefina», ab lastre.

Pera Londres y escalas vapor «Imperial», ab efectes.

Pera Bristol y escalas vapor «National» ab efectes.

Pera Bilbao y escalas vapor «Cabo San Antonio», ab efectes.

Pera Barcelona b. «San Joaquin» ab tránzit.

Pera Liverpool y escalas v. «Tordera», ab efectes.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realitzadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior.	65.16	Fransas.	18.05
Exterior.	77.75	Cubas vellas.	95.87
Colonial.	94.99	Cubas novas.	80.31
Norts.	80.25	Aduanas.	95.62
Obligacions Alemanas.	80.25	Oblig. 3 0/10 Fransas.	51.75

PARIS

Exterior.	61.43	Norts.	99'
Paris.	96.30	Londres.	31.75

Nota de las operaciones de Bolsa que 'ns ha facilitat l'agent D. Joaquín Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	65.17	Fransas	18.05
Exterior	77.75	Orenses	95'
Amortizable		Cubas 1886	80.35
Aduanas	95.50	Cubas 1890	93.35
Norts	25.90	Obs. 6 0/10 Fransa	51.75
Exterior Paris	61.43	Obs. 3 0/10	31.75
Paris	26.10	Londres	31.75

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Valles, D. Joan Llauradó Prats y D. Joan Valles Vallduvi.

Londres	90 d/f.	00.00	diner	8 d/v.	00.00
Paris	8 d/v.	00.00		Marsella	00.00

VALORES LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	0/10	0/10	0/10
Gas Reusense.		850	0
Industrial Harinera.		600	0
Banc de Reus.		500	0
Manufacturera de Algodon.	75	100	0
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		475	0

TELEGRAMAS

Madrid 19.

Acaba de rebres un telégrama oficial de Manila, que comunica lo següent:

«A dos cuartos de dotze d'aquest matí prengüerem le poble de Silang, issant nostra bandera als crits de ¡visca Espanya! ¡y ¡visca la Reina! donats per las tropas.

Las baixas han sigut pocas. Regna inmens entusiasme en l'Exército y á Manila».

—S'ha rebut á Madrid lo següent telégrama oficial de Filipinas.

«Parañaque 18.—Lo capitá general al ministre de la Guerra.—Lo general Lachambre, continuant lo moviment d'avans á Silang, passá 'l riu Morong y franquejantlo y prenent fortas trinxeras que l'enemich alevosament havia avans fngit abandonar, atreguent al crit de ¡visca Espanya! al cuartel general y columna, als que causá tres ferits de tropa.

La columna seguí la marxa, evitant atacar de frente las defensas del riu Iba, que minvó, distingintse en aquesta operació 'ls cassadors, que s'valgüeren de cordas pera assaltar las trinxeras.

Presas las trinxeras, caygué la columna sobre 'l poble, y atacá bisarrament son reducte á la bayoneta, al mando del tinent coronel D. Fortunat Lopez, que dos tirs.

Tinguerem per nostra part que lamentar en aquesta operació cinch ferits de tropa y dos morts.

Aquesta operació la portá á cab lo general Lachambre, en combinació ab la brigada del general Marina.

A 500 metres de Silang s'ha emplantat una bateria de obusos y canons de nou centímetres, causant grans destrossas al enemich que s'feu fort en un convent, ab pocas baixas per nostra part, maniobrant en magnificas posiciones.

Lo general Lachambre, los jefes, oficiales y tropas, se están conduhint ab una valentia y precissió imponderables.

En la persecució de rebeldes en la provincia de Bulacán, se 'ls hi causá 11 morts, entre ells lo jefe Eussebi Legazpi, cabecilla d'Oroni.

Una columna volant que operaba al Nort de la provincia de Manila, sorprengué á un grupo insurrecte, causantli vuyt morts.

Lo coronel Albert, al practicar un regoneixement á las voras del riu Zapote, prengué unas trinxeras al enemich y morí gloriosament, excedintse en sa valentia de las ordres rebudas. Las forsas passaren lo riu.

«Tinguerem además dos morts de tropa y ferits un capitá y 25 soldats.

Recomano eficazment á V. E. lo tinent coronel don Fortunato López y solicito l'empleo de coronel telegraficament per sa valentia, donchs tingué que retirar-seli á la forsa del combat donchs d'haver rebut duas feridas.—Polavieja.»

S'ha rebut altre telégrama oficial:

«Parañaque 19.—Lo capitá general al ministre de la Guerra.—Practicada la primera part del plan, l'èxit ha coronat l'esfors del exército, de la armada y de la pátria ab la presa de Silang, ab pocas baixas á pesar dels grans obstacles que s'han tingut que vencer. Ha quedat issat nostre pabelló avuy á dos cuarts de dotze del matí, al són de la marxa real y als crits de visca la Reina y visca Espanya.

L'entusiasme es inmens en las tropas y en tot l'Arxipiélech.

Feliciti calurosament á S. M. y al Govern en mon nom, en lo de la armada, del exército y dels lleals habitants d'aquestas islas.

Donaré detalls segons los rebí per telégrafo.—Polavieja.

—Durant las vinticuatre horas ha operat la escuadra de Filipinas batint sens parar las trinxeras y posiciones de la costa de Cavite, canonejant al enemich.

Segons telégramas rebuts del comandant del apostader de Manila, las operaciones portadas á cep per los barcos de guerra son de gran eficacia para l'èxit de las que desarrolla l'exército.

Lo general Poiavieja regoneix y encomia los importants serveys que está prestant la escuadra en las operaciones.

—Un telégrama de Manila diu que per lo cuartel general s'han telegrafiat detalls sobre la operació que ha causat la mort del coronel Albert.

Practicava un regoneixement á la platja del riu Zapote ab sa columna formada per 300 soldats de cassadors y una companyia d'enginyers indigenas.

Dospres de la operació en la que desallotjaren de sas trinxeras al enemich, los insurrectes colocats á l'altra banda de riu l'insultaren provocantlo á combat.

Lo coronel Albert, possehit d'indignació y fiat de son valor, s'apressurá á creuhar lo riu.

En aquell instant un desertor indigena li atravesá una bala.

Sentintse mortalment ferit, lo coronel Albert doná ordre al corneta que toqués retirada y poch després queya mort, exclamant poch avans d'expirar «Viva España».

Aquestos detalls al sapiguerles á Manila causaren profunda emoció, singularment al general Polavieja.

En aquestas operaciones moriren además dos soldats y foren ferits vintivuit.

Paris 19.

La identificació de sentiments entre la familia real de Grecia, l'exército y 'l poble es conmovedora.

Lo Rey no descausa y sa activitat aumenta l'entusiasme popular.

Ahir foren objecte de grans aclamacions la infanteria y 'ls enginyers que acaban de marxar á Creta.

—Un telérama rebut á Atenas, dona la noticia de que s'ha comunicat al almirant italiá á Creta la ordre de son Rey prohibintli que fassi armas contra 'ls cretenses.

Ningú dubta á Atenas que es definitiva la anexió de Creta al regne helénich.

—Lo Sultán de Turquia ha donat ordres pera que s'activin los armaments.

Turquia movilará duas escuadras, compostas de cinch acorassats, dos creuhers, 14 «detroyers» y deu canoners-torpedos, las quals se dirigitán á Creta.

Se diu que 'l rey Jerdi de Grecia ha pres lo mando del exército.

Lo Sultán de Turquia sortirá en breu pera Macedonia.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Compañía dramática catalana y castellana dirigida per l'eminent primer actor **D. Teodor Bonaplata** y en la que hi figura la distingida primera actriu **D.ª Carme Parreño**.

Funció pera auy.—Segons de las dos únicas.—Estreno del celebrat drama catalá en tres actes y en prosa, original de D. Angel Guimerá, titulat: **TERRA BAIXA**, á qual representació hi assistirá l'autor; y la bonica comedia en un acte, original de D. A. Ferrer y Codina, denominada: **CASTOR Y POLUX**.

Entrada general 2 rals.—A 3 cuarts de 9 en punt. Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).

12:11 t. mercancias, segunda y tercera.
12:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
15:8 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora

9:33 m. — 1:04 t. — 3:10 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Mora a Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:02 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus a Tarragona

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona a Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:30 n.

De Reus a Lleyda

8:10 m. — 5:26 t.

De Lleyda a Reus

5:50 m. — 3:50 t.

De Reus a Vimbodi

7:58 t. cotxes de 2.^a y 3.^a.

De Vimbodi a Reus

9:58 m. cotxes de 2.^a y 3.^a.

De Tarragona a Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia a Tarragona

11 m. y 6:20 t.

ADMINISTRACIÓ D' CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona), 8:30 m.
De id. directe, 10:30 n.
De id. id., 1:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 n.
De Madrid y Zaragoza 2:30 t.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Atra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropes de reforç a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona a las 5:00 m.
Pera id. a las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
Pera id. id. id. (per idem) a las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe a las 7:00 n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sus lineas a las 8:00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucia y Extremadura a las 1:00 n.

Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andalucia y Extremadura, que s' deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde 1 dia 1 de Octubre de 1896.

Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 matí; 2:32 y 5:43 tarde.

Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 matí; 5:10 tarde y 7 nit.

Las horas se regeixen per lo meridià de Madrid.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Febrer de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Febrer directament para Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpit vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona para Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia de Febrer lo vapor «Les Andes»

Consignataris a Barcelona, RIOL y C., Plassa de Palacio.—Barcelona.

Diposit de pianos de Coll y Garriga

PIANOS

a cordas creuhadas ab march de ferro y claviller de metall tall nikelat a 150 duros.

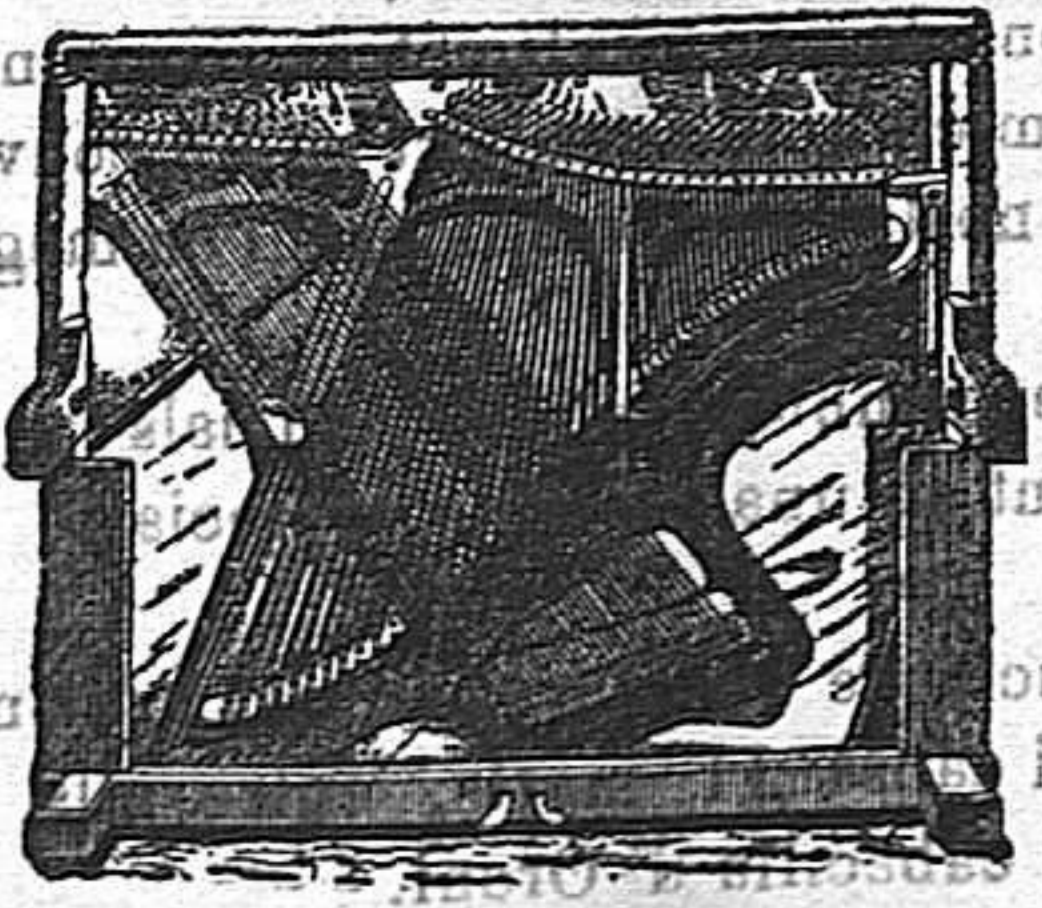
Diferents

SELS MODELS

de construcció moderna

forma elegant

VILLARROEL, núm. 1, pral. Cantonada Ponda Sant Antoni.—BARCELONA

Interior del piano

Classe	%	Kilos Grams	Pla. Cia.
Hous	1	128-400	31.68
Bodellas	3	450-600	30.12
Bens	10	638-800	187.72
Carrits	3	9	1.20
Troques	17	1130	250.58
			581.90
			27.88
			589.78

PURIFIQUE V EL AIRE QUEMANDO PAPEL DE ARMENIA

En interés de los enfermos y personas que les cuidan, los médicos recomiendan purificar el aire quemando PAPEL DE ARMENIA

Venta: Farmacias, Droguerías y Perfumerías POR MAYOR: CEBRIAN Y C. BARCELONA